

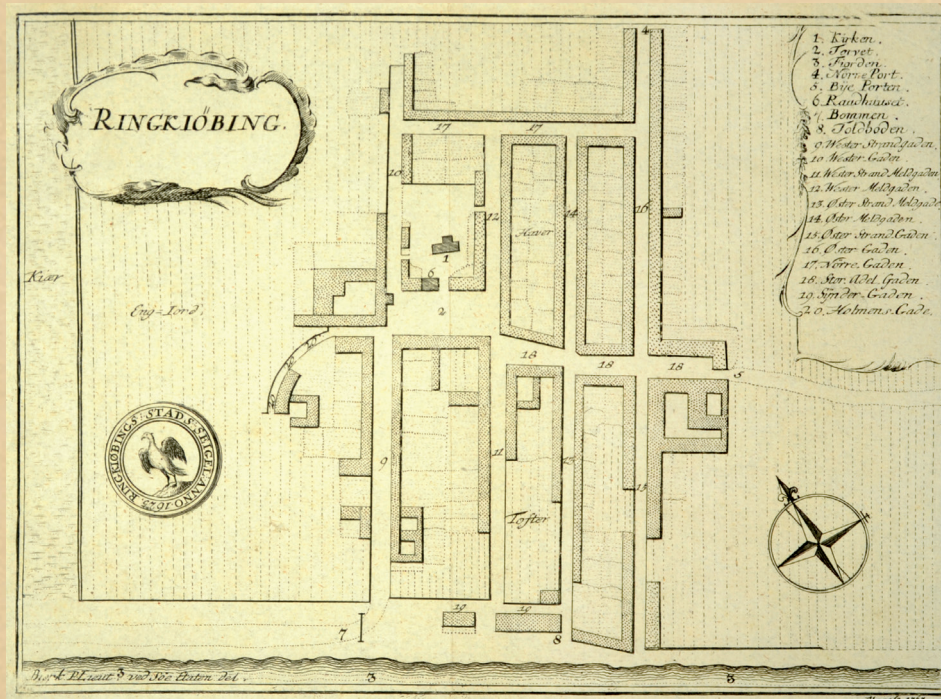
Mellemgade

Af Christian Ringskou

Hvis der er nogle blandt årbogens læsere, der er trætte af denne årligt tilbagevendende vandring gennem en af Ringkøbings gader med gamle og knap så gamle fotografier, kan vi trøste med, at årets udgave ikke er så omfattende. Der er faktisk bare tale om lidt af en mellemting.

Mellemgade (Øster Meldgade på det gamle kort) er let at overse, når man går tur i Ringkøbing. Sådan har det

tilsyneladende været i mange år. I hvert fald er den kun repræsenteret med få gamle fotografier i Ringkøbing-Skjern Museums samlinger.¹ Til gengæld har vi forskellige glimt fra de store ændringer, den gamle gade har set gennem den seneste menneskealder. Gamle huse er forsvundet og nye er kommet til. Heldigvis blev meget dokumenteret i tide. Evtig ejes kun det tabte!

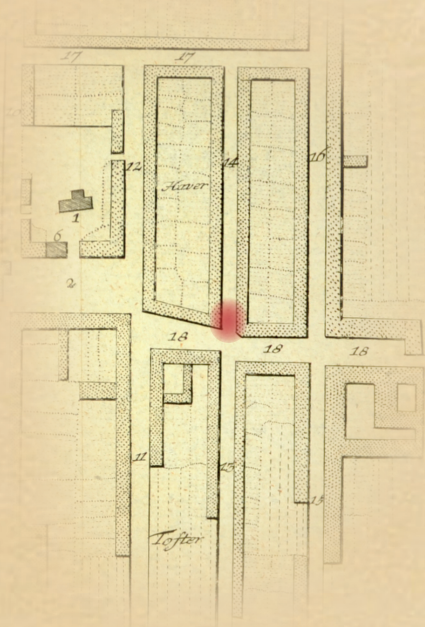

RIM5729F1
Foto: Ukendt

Vi starter på hjørnet af Algade, hvor der er skilteskov hos I.B. Mølgaard. Når vi ser godt efter i det første udstillingsvindue ind i Mellemgade kan vi se, at her er udsalg af varer fra Mølgaards Tobaksfabrik, men vi forstår også klart og tydeligt, at vi kan få smør og margarine.

Tobaksfabrikken her blev grundlagt af den navnkundige Jens Harpøth, der udover købmand og fabrikant også var opfinder og meget mere.² Senere blev den drevet af Laurids Lange, hvis enke Claudiane giftede sig igen med Jens Bøyhus Mølgaard, der således lægger navn til skiltet på billedet. Claudiane blev enke igen, og ved skatteligningen for 1901, var "Fru Agentinde Mølgaard" byens rigeste.³ Læs mere om familien Mølgaard i artiklen side 69 her i årbogen.

RIM5515F27
Postkort

Vi drejer blikket til venstre og ser mod nord gennem Mellemgade i de toppede brostens tidsalder. Meget fredeligt som sædvanlig. Vi forstår godt, at den unge kvinde går tur med børnene netop her. Mon det er børnenes mor eller en af byens mange tjenestepiger?

RIM5499F1
Foto: Jørgen Borg

Klokkers Gård på hjørnet har set det hele. Den lå her, da Ringkøbing var den eneste by i miles omkreds, og bønder fra de rige enge og de magre heder drog på dagsrejser til købstaden for at sælge talg, honning og harsk smør. Den lå her, da Ringkøbing blev en lille gammel by blandt mange nye i andelsmejeriernes og jernbanernes tidsalder, og den lå her, da de første turister fik øje på de gamle grundmurede Ringkøbinghuses charme. Men det kan ikke redde den. Vi er i maj 1981. Om et par år er Klokkers Gård væk (og erstattet med et nyt hus, der efterligner det gamle).

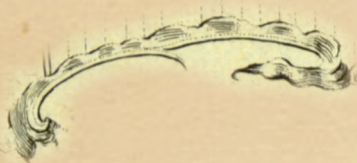

RIM7962FV1309-22

Foto: Svend Erik Bedsted/Vestkysten

Så går det løs. Billedet er taget i 1983, på denne forfatters 5 års fødselsdag (ja undskyld, men det springer jo i øjnene).

Nedrivningen af Klokkers Gård hænger ganske nøje sammen med denne årlige fotoartikel. Gården tilhørte i mange år bagermester Matthias Klokke, der var Ringkøbing Museums leder fra 1908 til sin død i 1941. Læs mere om Matthias Klokke i artiklen side 69 her i årbogen. Den gamle bagermester er en helt i den lokale historie. Takket være hans utrættelige indsats blev store og små skatte bevarede for eftertiden. Men når man både skal passe et museum, et bageri og for resten også en cigarhandel i en periode, er det svært at nå det hele. De originale glasplader til fotograf Andreas Beitzers fremragende Ringkøbingprospekter fra tiden omkring 1900 var formentlig allerede i museets varetægt i Klokkers tid, men de havde ikke fået nummer i protokollen, og i mange år var de væk. Heldigvis dukkede de op i en vindueskarm, da Ringkøbing Museum foretog en arkæologisk udgravning på gårdspladsen i forbindelse med nedrivningen. Billederne kom tilbage til museet, hvor de nu er journaliserede som RIM5425. De er gode. Se selv efter i tidligere (og kommende) årgange af *opdatering*.

RIM5491F20

Foto: Jørgen Borg

I Mellemgade 2 lige overfor går det anderledes fredeligt for sig. Her har Jørgen Borg, der er rundt på en af sine små ekspeditioner i Ringkøbings baggårde, listet sig indenfor hos glarmester Poul Jacobsen en vinterdag i 1986. Fra de andre billeder i serien ved vi, at Jacobsen lige om lidt skal i gang med at indramme Arnoldiplakaten til højre – en rigtig klassiker fra 1980'erne. Men først er der tid til en øl og en smøg sammen med møbelpolstrer Egon Madsen.

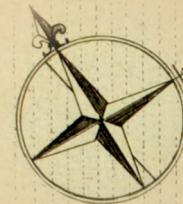

RIM5493F7

Foto: Jørgen Borg

Et overblik med Morris 1000 minder os om, at Mellemgade på dette stykke er helt åben. Vi synes måske, det er lidt synd for den gamle gade, måske mister den sin karakter ved sådan at løbe gennem et åbent område (hvilket selvfølgelig i bilens tidsalder vil sige gennem en parkeringsplads). Men sådan var det faktisk ofte. Ringkøbing var en ganske lille by, da den kun havde de gamle gader. Alligevel viser flere kort fra 1700-og 1800-tallet, at der var mange ubebyggede grunde, men for resten ikke i Mellemgade – dengang altså.

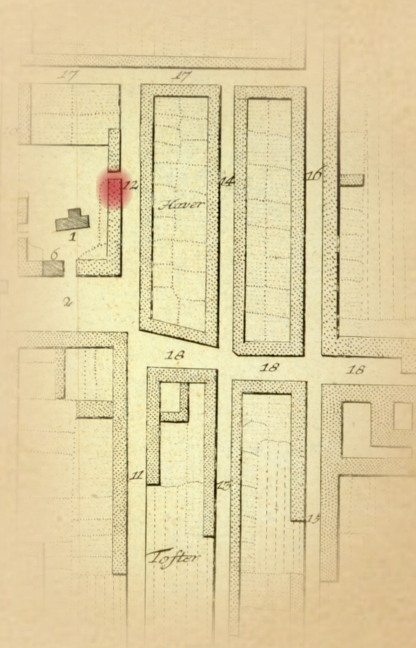
RIM3798F

Postkort

Helt stille er der alligevel ikke i Mellemgade. Ved nummer 15 er vi fremme ved KFUM's bygning, hvor indtil flere versioner af byens FDF-orkester tager opstilling. Fortidens drenge spiller horn og tromme. Nutidens spiller computer. Begge dele larmer.

Frivilligt Drengeforbund, Ringkøbing.

RIM5503F6
Foto: Ukendt

Samme sted men tidligere. Et opslag i Ringkøbings Skøde- og panteprotokol meddeler,⁴ at skomager Georg Gravesen solgte Mellemgade 15, matrikel 108a, til Kristelig Forening for Unge Mænd i 1906. Bygningen på forrige foto blev opført i 1911.⁵ Det hele passer godt nok, for skomageren og hans bror, tandlæge Carl Christian Gravesen, nævnes ofte som aktive i Indre Mission i Ringkøbing. De var sønner af organist Hans Gravesen, og det musikalske gik i arv. Skomageren spillede til dans⁶ og var også leder af FDF-orkestret, mens tandlægen skød penge i Johs. P. Andresens Orgelfabrik. Den når vi til om et par år, når Østergade står for tur.

RIM5503F7
Foto: Ukendt

Ved folketællingen i 1880 havde skomager Gravesen fuldt hus. Husstanden talte ham selv, hustruen, to døtre, en husjomfru, endnu en tjenestepige samt fire svende og to lærlinge. På dette foto, er han blevet nogle år ældre, og det ser ikke ud til, at der er lige så mange mennesker.

Læg mærke til butiksvinduet til højre. I lighed med en række andre håndværk blev skomagerfaget udsat for konkurrence fra industrien. Ordentlige folk ville selvfølgelig ikke gå i fabrikssyede sko. Ellers tak! Men så alligevel... Skomageren forsøger at følge med. Et notat i Ringkøbing-Skjern Museums samlinger oplyser, at Gravesen modsat andre skomagere ikke skulle nyde noget af at sælge fabriksvarer.⁷ Det er altså hans egne produkter, han udstiller.

RIM5565F1
Foto: Ukendt

På den anden side af gaden er der rejsegilde. Vi kan ikke få fingre i hverken røde pølser eller lunkne øl, men vi ser alligevel lidt nærmere på bager Hvidbergs hus i nummer 24. Huset passer fint i det gamle bymiljø, men lige som afløseren for Klokkers Gård i gadens begyndelse er dette altså af nyere dato. Ifølge Ringkøbing-Skjern Museums oplysninger er fotografiet fra december 1977.

RIM1346F23
Foto: Hugo Matthiessen

Vi krydser gaden en sidste gang – det er ikke så farligt i Mellemgade – og vi er fremme ved blikkenslager Faurholdt Andersens hus i nummer 29. Blikkenslagerfaget er et håndværk med en foranderlig historie. Tidligere var det et fag med meget lav status, men omkring 1900 talte Ringkøbing flere blikkenslagere, der indtog deres pladser blandt byens respekterede mestre. Fotografiet her er fra 1918, og hvis vi læser det med småt, ser vi, at Faurholdt Andersen også er autoriseret Vand- og Gasmester. I dag ville han være VVS'er, en titel, der nok er et Wikipediaopslag værd: "I bygningsingeniørbranchen er VVS en bygningsingeniør, som arbejder med vand, varme, afløb og/eller ventilation i forskellig sammenhæng. En 'VVS'er' har typisk tæt berøring med eller arbejder med CTS, energi, fluid dynamik og flere andre fag". Gad vide, om Faurholdt Andersen ville kunne genkende sig selv i den definition?

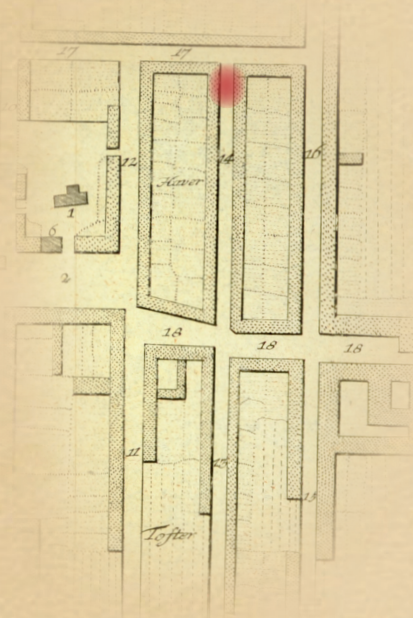

RIM7962FV175

Foto: Svend Erik Bedsted/Vestkysten

Vi slutter lidt uhyggeligt i januar 1979. Det er i hvert fald let at se, at drengen på billedet ikke mener, der er noget at grine ad. Det drabelige våben er bare en stor is-tap, men det er også galt nok. Husk det nu, alle der bor i gadehuse: Istapper skal fejes ned. De er farlige! (hvis det altså nogensinde bliver vinter igen.)

Christian Ringskou kan kontaktes på: cr@levendehistorie.dk

Noter

1. Samme konstatering i bog i samme genre: Jens Aarup Jensen: *Ringkjøbing Gadebilleder dengang og nu – gamle og nye fotografier af huse, gader og pladser i Ringkjøbings bykerne*. Ringkjøbing 1981, s. 73.
2. P. Storgaard Pedersen: Meddelelser om Slægten Harpøth. *Hardsyssels Aarvog 1913*, s. 1-50; Jens Harpøth – en Ringkjøbing-Original. *Ringkjøbing Aarvog 1943-44*, s. 5-11; Nicki Daniel Jensen: Jens Harpøth – en original i Ringkjøbing. *opdatering 2014*, s. 103-10; Niels Windfeld Lund: Ringkjøbings Leonardo da Vinci. *Siden Saxo 2015:2*, s. 16-25; Niels Windfeld Lund: Jens Harpøth – Ringkjøbings Polyhistor. *opdatering 2016*, s. 47-57.
3. *Ringkjøbing Amts Dagblad* 13. december 1900.
4. Rigsarkivet B80-SP9, pag. 187.
5. Jørgen Jørgensen: *Bogen om Ringkjøbing og Holmslands Klit gennem 150 år*. Ringkjøbing 1957, s. 62.
6. Bernhard Bennedsen: Man dansede meget i det gamle Ringkjøbing. *Ringkjøbing Aarvog 1977-78*, s. 3-6.
7. RIM9043A1-3.